

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

ЗНА

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського ордену Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова

НАУКОВІ КАДРИ

РІК ВИДАННЯ XXXIV

№ 39 (950)

31 ГРУДНЯ

1968 р.

Ціна 2 коп.

ДОРОГІ ДРУЗИ!

Ось і прийшов Новий, 1969 рік. Він прийшов до нас тоді, коли по всій країні все більшого розмаху набирає підготовка до 100-річчя від дня народження В. І. Леніна.

Идучи назустріч цій знаменній ленінській даті, радянські люди натхненно трудяться, втілюючи в життя накреслення XXIII з'їзду партії, рішення останніх Пленумів ЦК КПРС.

Колектив нашого орденоносного університету є учасником цієї гігантської роботи, яку проводить партія, народ на благо радянських людей. Минулого року ми домоглися певних успіхів в підготовці ідейно-загартованих, висококваліфікованих спеціалістів, в наукових дослідженнях. Але задовольнятися досягнутим ми не можемо. Попереду — багато справ, нові завдання, які потрібно вирішити якомога краще, щоб гідно зустріти славний ленінський ювілей.

І нинішній Новий рік починається для нашого університету з екзаменаційної сесії. Бажаємо студентам всіх курсів і факультетів високих оцінок на екзаменах.

Бажаємо вченим, викладачам, співробітникам нових успіхів в їх благородній праці.

Бажаємо всім вам, дорогі друзі, міцного здоров'я, великого щастя.

З Новим роком, товариші!

РЕКТОРАТ,
ПАРТКОМ,
КОМІТЕТ ЛКСМУ,
ПРОФКОМ.

Струмись світла
І білі віти
Повнять серце гаряче
моє...
З Новим роком,
Людський Світе,
Хвиля щастя земного
б'є!
Де співучі в напрузі
ниви
І засніжені плечі гір,
В ялинкових вогнях-
переливах
Серце стверджує
Дружбу й Мир!
І сніжинки
Такі хороші
На щоках
І краєчках вій...
Море світла
В листах пороші,
Небо радості
І надій!..

Олексій ПЕТРЕНКО.

ХАЙ ЗДІЙСНИТЬСЯ!

НОВИЙ рік — чудове свято. Чудове для всіх: і для викладачів, і для студентів. Саме Новий рік — той рубіж, після якого починається новий етап життя. Так думають і ті, хто лише починає вчитись, і ті, для котрих Новий рік — останній в університеті.

Першокурсники та п'ятикурсники не можуть ображатися на рік, що минув, бо одні вступили до вузу, а другі успішно кінчають навчання. І вони також нетерпляче чекають цього свята, впевнені, що Новий рік — це нове життя, нове щастя. Ось що вони кажуть.

Г. СІВАЄВА (перший курс, хімічний факультет):

— Найвидатніша подія — це вступ до університету. Вона принесла нові радощі, мрії. Шкода проводити 1968 рік. Бажання? Що може бажати студент, а особ-

ливо першокурсник? Сесія — ось наш Рубікон. А хотілось би багато чого. Наприклад, щоб у наступному році наш курс був найкращим, щоб його згадували за хороші справи...

В. СУЛЬКО (четвертий курс, історичний факультет):

— Ми — найщасливіші студенти і найнешасніші. Чому? Бо в наступному році приходить кінець нашим турботам і хвилюванням — залікам, іспитам. Але ж наступний рік — останній студентський. Жаль розлучатись з університетом.

Але Новий рік, зрозуміло, чекаємо, бо майбутнє завжди цікавіше минулого...

Ю. КРЕМЛЬОВ (перший курс, філологічний факультет):

— Кажуть: першокурсники-романтики. А коли провчаться перший семестр, то

зразу тверезіше дивитимуться на життя, стануть більш практичними. Може воно і так.

Адже все так прекрасно було: випускний бал, вступ до університету. Чудовий був рік 1968-й. Мої бажання? Щоб і в наступному році залишитися романтиком, незважаючи ні на що.

Ж. ЧАБАНОВСЬКА (п'ятий курс, факультет романогерманської філології):

— Рік, що минає, приніс багато нового, незвичайного. Його нам теж не вистачило, щоб вирішити всі важливі справи. Дуже не хочеться розлучатись з студентським

життям. Але що ж... Ми завжди поспішали жити...

С. СТЕПАНОВ (перший курс, фізичний факультет):

— Я одне зрозумів в цьому році, що поки що до кінця не зрозумів основних законів механіки, хоч ніколи так не працював, як зараз. В наступному році хочу пізнати все, чому нас навчають.

Продовження на 2-й стор.

БУДЬТЕ ЗАВЖДИ МОЛОДИМИ!

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ ще один рік нашого життя. Кожен з нас в цей час не тільки складає плани на майбутнє, але й в думках оглядається на пройдений шлях, на зроблене, щоб дістати якийсь урок.

Напередодні Нового року я, спираючись на свій чималий життєвий досвід, хочу через нашу газету відверто поговорити з вами, молоді друзі, поділитися деякими думками про те, як «робити» життя своє.

Сучасне покоління радянської молоді живе у щасливий час. У нас в країні ліквідована експлуатація людини людиною, безперервно і бурхливо розвиваються виробничі сили. Пишно розквітає соціалістична культура радянських народів. Освітою охоплено вся країна. Одержали можливість розвиватися всі багатющі ресурси людського генія, що втілюються в досягненнях передової науки, мистецтва, літератури.

Всі наші успіхи і досягнення зв'язані безпосередньо з великим Леніним, з діяльністю

створеної ним партії, з завояванням Великого Жовтня.

Зараз, поки молоді, ви можете і повинні максимально використати всі умови, створені для вас соціалістичним ладом, щоб стати корисними громадянами Вітчизни, щоб вирости в собі необхідні якості.

Перед кожним з вас відкривається широка дорога, яка веде в самостійне життя. Ідучи по ній, ви обираєте спеціальність, що відповідає вашим уподобанням та інтересам. При цьому не забувайте, що в нашій країні будь-який труд, будь-яка професія, спрямовані на зміцнення економічної могутності держави, на розвиток її культури, — однаково важливі і цінні.

Життя ставить перед кожним громадянином Радянської країни конкретні вимоги. Одна з них — не лише використовувати

цінності, добуті трудом попередніх поколінь, а примножати ці цінності, навчитись творити нове, більш досконале і прогресивне, зв'язане з процесом розумової чи фізичної праці.

Ідучи за цими вимогами, ви доб'єтесь того, що життя ваше буде повноцінним, інтересним, продуктивним, суспільно корисним, воно принесе вам велике моральне задоволення. А моральне задоволення роботою — один з істотних елементів того, що іменується щастям.

Якими ж якостями повинна бути наділена людина, щоб вона відчувала себе суспільно корисною?

Першою умовою є любов до праці, інтерес до обраної професії. Як вказував Ф. Енгельс, саме праця сильно вплинула на розвиток мовлення людини, на розвиток елементів вищої нер-

вової діяльності і органів почуттів. «Без труда немає істинно великого», — так заявив геніальний поет і вчений Гете. «Владикою світу стане труд» — така думка покладена в основу партійного гімну «Інтернаціонал».

Пам'ятайте, друзі, любов до праці допоможе вам подолати ті перепони, що стоять на вашому життєвому шляху, твердо поставити вас на ноги, дасть змогу впевнено дивитись в завтрашній день.

Всякий трудовий процес повинен супроводжуватись цілеспрямованістю. Кожне з вас повинен собі чітко увявити, який чекається результат від роботи, яку він проводить, якими прийомами, методами досягти поставленої мети. Цілеспрямованість вимальовує перспективу роботи, дає можливість чітко її планувати, встановити черговість і послідовність її етапів.

Успіх праці залежить в значній мірі від оптимістичного настрою працівника. Оптимізм надихає, стимулює волю і поведінку людини, збуджує думку, загострює сприйняття. Песимізм, навпаки, пригнічує, паралізує емоції, тягне не вперед, а назад. Тому песимізм не властивий радянській людині, яка любить життя, творчість і здатна перспективно мислити.

При виконанні будь-якої роботи необхідно виявляти абсолютну чесність, пам'ятаючи, що найменше порушення цієї високої якості є важким моральним проступком.

Чудовими якостями молодої людини є скромність в роботі, вміння прислухатися до думки інших, поважати її. Не можна вважати себе «непогрішним», особливо при обговоренні дискусійних питань.

Відсутність цих якостей породжує елементи чванливості, зазнайства, самозакоханості і переоцінення власних позитивних рис.

Завжди пам'ятайте, молоді друзі, заповіт великого Леніна: не задовольняйтесь тим, що є, прагніть, яке виробив у нас попередній час, а йти обов'язково далі, домагатись обов'язково більшого, переходити обов'язково від більш легких завдань до важчих. Без цього ніякий прогрес взагалі не можливий.

Велике значення у формуванні молодого спеціаліста має живе, безпосереднє його спілкування не тільки з працівниками тієї ж спеціальності і представниками суміжних дисциплін, але й з людьми прак-

тичної роботи. Обмін думками, колективні обговорення спеціальних питань, ознайомлення з роботами інших товаришів — все це породжує нові думки, попереджує побудову помилок висновків, словом, допомагає виводити спеціалістові глибше входити в свою роботу, рухатись вперед, прогресувати. Принцип єдності теорії і практики повинен стати для вас не формальним лозунгом, а керівництвом до дії, життєвим принципом.

В ФОРМУВАННІ молодих спеціалістів чимала роль належить вченим старшого покоління. Мовним старшого покоління. Мовним старшого покоління. Мовним старшого покоління. Мовним старшого покоління.

Але треба не забувати, що стосунки між вчителем і учнем повинні будуватись на принципі взаємоповаги. Ви повинні бачити в особі свого керівника в особі свого керівника, а старшого товариша, який по-дружньому, чуyno і тактовно дає вам поради і коректує неминучі недоліки перших кроків свого учня.

Хочу нагадати ще про одне. Молодий спеціаліст, крім глибокої ерудиції, великого професіоналізму, зобов'язаний прагнути до того, щоб бути якомога освітеною людиною. Треба знайомитись з художньою літературою, мистецтвом, слідкувати за пульсом суспільного і міжнародного життя.

В БУДЬ-ЯКІЙ обстановці потрібно бути справжнім радянським патріотом, який вміє віддати весь свій талант, всі свої сили і знання радянській Батьківщині.

Якщо ви, друзі, протягом всього свого життя збережете свіжість думки і невтомну енергію, творчу ініціативу, мужність і оптимізм, жагоду до знань, любов до праці, до Батьківщини; якщо ви змієте не тільки зберегти, але й розвинути любов до всього прекрасного, бережливе ставлення до красот природи, до цінностей світової культури;

якщо ви будете завжди не тільки сприймати, але й відстоювати все чисте, світле, чесне, прогресивне.

то ви, незважаючи на вік, збережете на все життя молодість. А молодість завжди прекрасна! **ПОЗДОРОВЛЯЮ ВАС З НОВИМ РОКОМ, ДРУЗИ! БУДЬТЕ ЗАВЖДИ МОЛОДИМИ!**

Професор В. ЧЕПУРНОВ.

ЧОТИРИ ДНІ

НОВИЙ рік завжди зустрічаєш з якийсь хвилюючим почуттям. Це мовби проміжний фініш, досягнувши якого, краще бачиш, що залишилось позаду і вагоміше відчуваєш, що чекає попереду.

Позаду залишилось триста шістьдесят шість днів — схожих і по своєму дуже різних. Попереду — триста шістьдесят п'ять днів, які починаються з залікової та екзаменаційної сесії. Втім, про це мова йтиме нижче, а зараз ще раз хочеться повернутися до минулого.

Нелегко пригадати тепер щось дуже яскраве й змістовне з подій минулого року, тим більше у таку напружену для студента пору. Бела Піддубна, студентка третього курсу філологічного факультету на моє запитання про найцікавіші дні з її життя у 1968 році, низила плечима. Мовляв, навіщо згадувати те, що вже відійшло в минуле. Були, звичайно, й цікаві події, траплялося й таке, до чого б не хотілося повертатися.

— Безумовно, — відказую я. — Але приємно відновити у пам'яті хороші справи, благородні вчинки, а той просто радісні хвилини? — Це дійсно так, — погоджується Бела. — Хвилюючі, радісні

хвилини завжди приємно згадувати. Ось, наприклад, десяте липня. Це був останній день перебування студентів-першокурсників на фольклорній практиці в Михайлівському, куди я поїхала як помічник викладачів. Вранці ми прийшли до Михайлівського, востаннє, вже без екскурсовода, пройшли по кімнатах, в яких все мовило про Пушкіна. Ходили мовчки, намагаючись залишити все це в пам'яті і в серці.

А ввечері поверталися додому. Було тихо і чомусь сумно. Моя співрозмовниця поступово жвавішає, і спогляди починають виринати все більш рельєфно.

— Другого вересня, — посміхається вона, — після літніх канікул знову зібрались друзі. На подвір'ї філологічного факультету весело й гамірно. Здається, ніщо не може затьмарити чудового настрою. Але ось наче набігає легенька хмаринка і на мить закриває небо: заступник декана Володимир Петрович Дроздовський оголошує, що студенти третій і четвертих курсів цього року на польові роботи не пойдуть. Прикро, але нічого не вдієш. Бо в глибині душі відчуваєш, що третій і четвертий рік навчання — най-

більш відповідальні в житті студента. Тож, залишається підкоритися та й братися за навчання.

Почались копійні трудові будні, заповнені навчанням і громадською діяльністю. Бела — секретар комсомольської організації філологічного, а це пост значний і відповідальний.

— Для мене, — каже Бела, — як і для всіх наших комсомольців, дуже пам'ятне чотирнадцяте жовтня, коли відбулися звітно-виборні комсомольські збори. Я дуже хвилювалася тоді: як все пройде, що скажуть товариші. Розмова вийшла щира й одверта. Ніхто не намагався уникнути вразливих місць. Обговорені плани, почалося їх повсякденне перетворення у реальність.

А ось згадка із зовсім недалекого минулого. Шістнадцяте грудня. Впритул наблизилась залікова сесія. Та студент живе не тільки на сеоїях, а й в проміжках між ними. В цей день було засідання гуртка сучасного російського оповідання. Мова йшла про талановитого письменника Василя Шукшина. Напрочуд цікаво слухати своїх товаришів, сперечатися з ними. Адже саме в суперечках народжується істина. З почуттям задоволення, якоїсь повноти повертались ми після гуртка додому.

Як бачимо, чимало цікавих днів можна пригадати. Треба тільки напружити думку, як це зробила Бела Піддубна.

Новий рік починається з сесії. І на закінчення хочу побажати всім студентам успішно уникнути сесійних «підводних рифів». Хай буде багато радісних і по-справжньому щасливих днів в 1969 році.

Леонід ПЕЛЬЦМАХЕР.

ХАЙ ЗДІЙСНИТЬСЯ!

Т. ЛАВІРКО (п'ятий курс, біологічний факультет):

— Нового нічого не скажу. Кінець студентським рокам — початок нового життя. Були в цьому році і школа, і виробнича практика. Задоволений дуже. Але

Продовження. Поч. на 1-й стор.

все ж чекаю кращого. Така природа людини. А тепер головне — захистити дипломну роботу.

М. ТОПТИГІН (перший курс, юридичний факультет):

— Хочеться якнайкраще підготуватись і добре скласти сесію.

Г. РАБОШ (п'ятий курс,

механіко-математичний факультет):

— На все життя запам'ятаю 1968 рік. В цьому році я одружився. А плани? Ніщо людське не чуже для мене. Тим паче — студентське!

Закінчення на 3-й стор.

ЗАЛІК СКЛАДЕНО.

Фотоетюд Г. МЯГКОВА.

ВІД ДУШІ

ПРОТЯГОМ багатьох років перед співробітниками наукової бібліотеки з інтересними лекціями, доповідями, оглядами і повідомленнями про важливі події, що відбулись в світі, про новини науки, культури, мистецтва виступають тт. К. Д. Петряєв, Д. І. Богуненко, С. І. Аппатов, І. М. Дузь, Я. М. Штернштейн, М. В. Павлюк, П. І. Воробей, Н. І. Калюшко, М. А. Нудель, Р. А. Личковський, М. О. Левченко, Д. П. Урсу.

Багато з цих пропагандистів побували за кордоном. Вони діляться з нами — співробітниками бібліотеки своїми враженнями, ми знайомимось з життям багатьох країн, їх побутом, звичаями, культурою і економікою, національними традиціями.

Співробітники наукової і студентської бібліотек дякують цим товаришам за ту увагу, яку вони приділяють нам, поздоровляють з наступаючим Новим роком і від усієї душі бажають їм успіху у всіх починаннях і великого щастя.

О. НОТКІНА.

СТОРІНКИ МИНУЛОГО ТИЖНЯ

ОСТАННІ ЗАСІДАННЯ

НА факультетах пройшли останні в цьому році засідання студентських наукових гуртків. На них були заслухані інтересні доповіді, повідомлення.

Так, члени гуртка психології слухали доповідь «Психологія і математика» студентки третього курсу механіко-математичного факультету Л. Перлової.

Студенти історичного факультету, члени гуртка нової і новітньої історії, заслухали доповідь студентки четвертого курсу Т. Тичкової на тему: «До питання характеру народно-демократичної революції в Болгарії».

На юридичному факультеті засідали члени двох гуртків. Члени гуртка цивільного права і процесу обговорили доповідь студента третього курсу І. Каракаша «Поняття і зміст права власності за радянським цивільним правом». На засіданні гуртка кримінального права доповідь на тему: «Поняття не-

обхідної оборони в радянському кримінальному праві» зробила студентка другого курсу Корольова.

НА СЕМІНАРІ

НА ЦЕЙ семінар прийшли не тільки викладачі курсу наукового комунізму вузів міста, але й багато викладачів суспільствознавства технікумів та середніх шкіл Центрального району Одеси.

Семінар було організовано опорною кафедрою наукового комунізму нашого університету. Він присвячувався підсумкам нарад ідеологічних працівників, що проходили в Москві та Києві.

З повідомленням про нараду в Києві виступила секретар міськкому КПУ Т. А. Овчаренко, а про московську нараду — т. Панфоров.

На цьому ж семінарі інформацію про нараду науково-технічної ради секції наукового комунізму МВССО СРСР зробив доцент Д. М. Щербаков.

Доцент Д. С. Бельфор розповів учасникам семінару про те, як йде підготовка до видання учбово-методичного збірника, авторами якого є багато викладачів наукового комунізму вузів півдня України.

С. СТРУК.

ВИСОКА ОЦІНКА

НЕЗАДОВГО до Нового року на вченій раді кафедр суспільних наук університету відбувся захист кандидатської дисертації аспіранта М. Цебенка. Тема його дослідження — «Діяльність партійних організацій України по вихованню у робітничого класу комуністичного ставлення до праці (1959—1965 рр.)».

Офіційні опоненти — доктор історичних наук М. О. Буцко та кандидат історичних наук О. М. Бистрівський дали високу оцінку дисертації.

Вчена рада одностайно прийняла рішення про присудження М. Цебенку ступеня кандидата історичних наук.

Ось і прийшов Новий рік, а разом з ним і сесія, цей найвідповідальніший період в житті студентів.

У ці дні особливо багато турбот: свято і треба готуватись до майбутніх іспитів. Н. Яшкіна, студентка п'ятого курсу фізичного факультету, так і робить. Треба добре скласти екзамен, бо попереду — дипломна робота і її захист. Хай буде він успішним!

На фото: студентка фізичного факультету Ніна Яшкіна.

Студенти механіко-математичного факультету О. Третьяк та С. Потінок протягом семестру добре вчилися і іспити сподіваються скласти якнайкраще.

ВКЛАД ВЧЕНИХ

НАШ кореспондент звернувся до співробітника наукової частини Б. Ф. Сосновського з проханням розповісти про хід виконання досліджень з госпдоговірних тем.

— В 1968 році в нашому університеті виконано досліджень з госпдоговірних тем на 500 з лишком тисяч карбованців. Тільки за три останні роки п'ятирічки від впровадження у виробництво результатів досліджень, держава одержала економічний ефект в сумі 780 тисяч карбованців.

Більш активно в цьому році вели дослідження з госпдоговірної тематики вчені фізичного, геолого-географічного та хімічного факультетів.

Які перспективи на 1969 рік? Дуже великі. В наступному році колектив університету має виконати дослідження з госпдоговірних тем, обсяг яких буде дорівнювати понад 700 тисяч карбованців.

У НОВОРІЧНІ ДНІ БАЖАЄМО...

СЛОВО ПРО СЛОВО

З ПРАДАВНИХ часів у всіх народів виробився хороший звичай — вітати один одного з початком Нового року й бажати здоров'я, щастя, успіхів.

Слово здоров'я генетично зв'язане із словом здоровий, яке в давньоруській мові звучало як сьдорвь, а в праслов'янській як сьдорвь. Структура праслов'янського слова сьдорвь така: сь — це окреме слово, яке звучало приблизно як су і вживалось у значенні «хороший», «добрий». Другий його компонент дорвь, який звучав як дорво — є фонетичний варіант праслов'янського слова дерво — «дерево». Отже, праслов'янське слово сьдорвь вживалось у значенні: «хороший і подібний за своєю твердістю і фізичною міцністю до дерева, зокрема до дуба». У такому значенні вживалось і давньоруське слово сьдорвь. Слово здоров'я, утворене від здоровий, у сучасній українській мові вживається в значенні: «стан живого організму, коли він цілком

нормально функціонує».

Слово щастя також було вже в праслов'янській мові, в якій воно звучало як сученстіє. Утворилось воно із двох слів: су — «добра, велика» і ченсть — «частина», «пайка» (іє — закінчення). І первісне його значення в праслов'янській мові було таке: «добра, велика частина, пайка їжі». У первісному суспільстві людина була щасливою, коли вона одержувала велику пайку, частину колективно здобутої їжі.

У давньоруській мові слово сьчастьє могло вживатись і в значенні «удача». Цікаво відзначити, що і в сучасній українській мові слово щастя може вживатись і в значенні «удача, успіх», і в значенні «частина, пайка». Та проте в сучасній українській мові слово щастя переважно вживається в значенні «стан повного задоволен-

Хай здійсниться!

Є. ЯРЕМЧУК (п'ятий курс, механіко-математичний факультет):

— Нічого незвичайного в цьому році не було. А в наступному — розлучення з друзями. Хочеться, щоб не так швидко летів 1969 рік.

Закінчен. Поч. на 1-й та 2-й стор.

НАШІ ІНТЕРВ'Ю

А шкода, все йде, все міняється.

Хай здійсняться ваші мрії, бажання, дорогі друзі, в Новому році.

Інтерв'ю брала

Л. БЕЛОЗЬОРОВА, студентка філологічного факультету.

„ДЕНЬ НАУКИ“ НА ЗАВОДІ

НАПЕРЕДОДНІ Нового року вчені нашого університету провели черговий «День науки» на Одеському сталепрокатному заводі імені Дзержинського.

Перед робітниками підприємства виступили з лекціями про найновіші досягнення в галузі фізики та астрономії професор С. І. Голуб, доценти Ж. Броун, Е. Крамер, старші наукові співробітники Г. Чемересюк і О. Мендель, наукові співробітники А. Стесенко і Р. Канищев, а також аспірант Ю. Руссо.

КОРОТКО

ДЛЯ МОЛОДИХ викладачів нашого університету днями відбувся черговий семінар з педагогіки вищої школи.

У ВЕЛИКОМУ актовому залі відбувся спортивний вечір. На ньому були вручені призи переможцям університетської спартакіади 1968 року. Присутні на вечорі, зустрілись з учасниками олімпійських ігор. На закінченні відбувся концерт.

ЛЕКЦІЮ на тему: «Імена відомих одеситів на географічній карті світу» нещодавно прочитав професор І. Сенченко на історичному факультеті.

НА ЧЕРГОВОМУ занятті постійно діючого семінару при кафедрі історії СРСР «Методи самостійної роботи над книгою» з лекцією на тему: «Як готуватись до заліків та іспитів» виступила доцент З. Першина.

В ПУТИ

Что же ты не смеешься залиvisto?
Новый год на курьерском где-то,
И колеса стучат отрывисто,
Провожая далекое лето.
Ты надень золотое платье
С переливчатым сказочным блеском,
Чтоб веселых искринок ратью
Засияло вокруг все резко!
Я улыбку твою запомнил,
Много лет по дорогам нес,
Я тобою миры заполнил
Самых дальних и синих звезд.
Хочешь, я для тебя сегодня
Льдинку звонкую принесу,
Хочешь, я для тебя сегодня
Всех времен отыщу красу...
А еще веселей и жарче
Хруст шагов вдоль скупого снега,
Только ты улыбнись мне ярче
В суете колесного бега!

Н. НЕШТАЕВ.

ДИД МОРОЗ ІДЕ ПО МІСТУ

Дід Мороз іде по місту.
Новий рік... Співай, душа!
Через далеч променисту
В гості, в гості поспіша.
Не іде — летить щодуху
У щасливім забутті.
Та ніколи правил руху
На порушує в путі.
Гляне вліво, гляне вправо,
Як на вулиці і слід!
Залюбуєшся, їй — право.
Бездоганний пішохід!
Світлофор. Червоне світло.
Хоч машин нема ніде,
На зелене, що розквітло,
Через вулицю іде.
Скільки діла, — встигни,
спробуй
В кожний дім на коляду!
Та в тролейбус крутолюбий
Дід не скаче находу.
Буфер — також не для нього.
Змалку людяний такий:
Поважає постового
І шофера труд важкий.
Сяють далі неозорі,
Місяць просить до рук
І сніжинки, наче зорі,
Тихо падають на брук...

Б. ЧАЛИК.

ТРЕТЯ ДІЯ
КАРТИНА ВОСЬМА

Кабінет Володимира Ілліча в Кремлі. Ленін стоїть біля книжкової шафи, перегортає сторінки тому Карла Маркса, знаходить потрібне місце.

Ленін. Так, так панове опозиціонери. Революція не терпить зволікань. Революція — це дія, енергія, подвиг мас. Не ви, панове, авторитет революційній Росії, а Маркс. Вчитайтесь тільки. Він наче воював із вами, сміявся з вас, картав оті ілюзії дрібнобуржуазної демократії та буржуазного демократизму. Ви нав'язуєте нам «Диктатуру демократії». Не вийде. «Диктатура демократії» — то нісенітниця. Ми за диктатуру пролетаріату, за справжню свободу особи. Ми за комунізм. Так і тільки так, панове філістери.

Ленін сідає до столу, швидко пише, дума, пише. Тихо до кабінету входить Бонч-Бруевич. Ленін не почув, швидко відчув цей прихід, підвів голову.

Ленін. Володимир Дмитрович... Ну, як у нас діла? Що день сьогоднішній приніс і що грядущий нам голює? (Вітаються).

Бонч-Бруевич (подає папку). Тут зведення, доповідні, листи...

Ленін. А що ж там наші ходаки? Зібралися? Чи всі прийшли?

Бонч-Бруевич. Зібралися, чекають у приймальні. Цікаві люди, то голос нашої землі.

Ленін. Голос нашої землі. Добре сказано. Цей голос треба чути, треба знати і радіти з ним. З яких вони країв?

Бонч-Бруевич. З усіх усюд. Є туляки й рязанці, є з Пензи, з Литви та України, із Білорусії.

Ленін. Ну, що ж, запрошуйте силенний голос нашої землі.

Бонч-Бруевич виходить. Ленін поправляє піджак впорядковує листки паперу на столі, прямує на середину кабінету. В цей час розпахуються двері. Входять десятків зо два селян. Це статечні бородачі в кожухах, молодші в шинелях і ватянках, хто в чоботях, хто в черевиках, хто у валянках. Вражено дивляться на Леніна, потім, наче за командою

Ходаки. Здрастуй, товариш Ленін!

(Всі земно вклоняються).

Ленін. Здрастуйте, здрастуйте, товариші селяни. (Ленін підходить до найстаршого Тихона Скоробитого).

Ленін. А ви з яких країв? (Подає руку для вітання).

А ви (до Мацьонка) з яких країв?

Мацьонок. Я білорус, з Полесься я (тиснуть руки).

Ленін. А ви? (до Тита).

Тит. Ми ближчі, ми пензяки (тиснуть руки).

Ленін підходить до Гордія Клячі.

Ленін. А це давнішній наш знайомий... Гордій!

Гордій. Гордій Кляча.

Іван ДУЗЬ

ГОЛОСИ ЗЕМЛІ

Доцент філологічного факультету Іван Михайлович Дузь не раз виступав в нашій газеті в різних жанрах. Сьогодні він деб'ює в жанрі драматургії.

Дія його п'єси відбувається в Петербурзі, в Москві та в українському селі. В центрі твору образ В. І. Леніна, а також образи одеського робітника-більшовика Петра Красавіна, солдата — голови комуни Гордія Клячі (Гордого).

Пропонуємо нашим читачам восьму картину з третьої дії п'єси «Голоси землі».

* * *

Ленін. От бачите, запам'ятав (тисне руку). Гордій запам'ятав. А чому, питаєте? Гордій, то ж, очевидно, — гордий. Тоді, в сімнадцятім, ви гордим видались мені. Подумав я: хіба ж то Кляча? То Гордій! Гордій Гордій! Чи вірно я кажу, товариші?

Голоси. Вірно. — Правильно, товариш Ленін. — Гордій Гордій — таким йому й бути від сьогодні.

Ленін. А вас як величать? (Це до Васька).

Васько. Васько... Василь Сердега...

Ленін. Сердега... Чудесне прізвище. Сердечний, значить, добрий, наш... Так наш ви, чи, може, ні?..

Васько. А хіба я, дядю, знаю... Ленін. Не знаєш?.. Васько. Я плем'яш дядька Гордія.

Ленін. Коли Гордія — то наш... Так же, товаришу Гордій Гордій? Чи, може, ображаєтесь, що так я вас назвав?

Гордій. Я згоден на таке ім'я. Але ж тепер і ви не відкажіть в проханні.

Ленін. В якому?

Гордій. Хоч без священника, а хрещення відбулося. То, значить, я мені хрещений батько.

Ленін. Хрещений батько? Гордій. Аякже... Ленін. А ви ж то як гадаєте, товариші?

Мацьонок. Ми... як би вам сказати. Ми: так і ні.

Ленін. Чому ж така двоїстість — і так і ні?

Мацьонок. Бо ви ж всього народу батько. Та рідний, а не хрещений.

Ленін. То зайве... Зайве це, товариші. Який я батько вам? Ось вам, і вам, і вам? Та ще й народу всього. То зайве все, товариші. А названам батьком Гордія... Як вас по-батькові, товаришу Гордій?

Гордій. Гордій Іванович...

Ленін. Гордія Івановича бути згоден. (Ленін неначе стривожився). Та що ж ми стоїмо? Сідайте, товариші.

Селяни сідають, хто де. Ленін примостився на табуретці, край столу, поближче до людей.

УРИВОК З П'ЄСИ.

ГОЛОСИ ЗЕМЛІ

Ленін. Як же у вас діла, за чим прибули у Москву?

Мацьонок. Ой, справ багато в нас...

Перший ходок. Про землю хочем розпитати...

Другий ходок. Про мир і хліб... Тит. А ще про владу хочем знати...

Третій ходок. Порадь, як бути з куркулем...

Скорбний. Ти ж правитель, ти все повинен знати...

Четвертий ходок. Насінням поможи...

Інші селяни дістають папір-петицію, хто саморобний зшиток, хто хустинку з вузликом. У кожного своя турбота і своя пам'ятка.

Ленін (піднімає руку). Не всі разом, не всі разом, товариші. По черзі будем говорити, а рішення приймемо спільно. От ви, пензяк (до Тита), які у вас турботи?

Тит. Та ми... Ми, пензяки, про владу хочем знати...

Ленін. А що ж саме, що ж саме хочете ви знати?..

Тит. Були в нас вибори...

Ленін. І що ж?..

Тит. Ну, вибрали ми Раду наших громадян. Здається, все, як треба. А вони не той. Як тільки владу взяли в руки, то за нагай, за обріс, і ну утожити. Та так утожити, що ні життя, ні спасу вже нема. Порадь, як бути нам із верховодами отими?

Ленін. Але ж ви обрали їх самі?

Тит. Та обрали.

Ленін. І що ж?

Тит. Та що тут довго говорити. Сказати по правді, не вірили тоді в Червону владу. Гадали так: прийшли, побудуть трохи прийдуть вийська, під шомполи Червону владу та в тюрягу. Тому й обрали тих, що звикли до тюрем. Вони ж бо конокради. Ім все одно, а ми господарі, ми люди чесні. А вони, бач, владу взяли і нас утожать, та так утожать, що господи прости.

Ленін сміється, сміються присутні.

Ленін. Тепер ви розумієте, що гірко помилились. Червона влада — то народна влада. А ви обрали конокрадів. Ви розумієте свій промах, товариш Тит?

Тит. Та розуміємо тепер. Попалися, немов у той капкан. А що тепер робити?

Ленін. А чи давно обрали ви оту утожну владу?

Тит. Та місяців зо три...

Ленін. Три місяці. А Ради на місцях ми обираєм на півроку. Виходить, три місяці вам треба зачекати.

Тит. Ой, що ти, змилуйся, допоможи...

Ленін. Допомогти... А ви як гадаєте, товариші селяни.

Ходаки. Допоможи. — І в нас є живодери...

Ленін. Ну, що ж, хай буде так. (До Бонч-Бруевича). Допомогти їм треба. Пошліть негайно в Пензу телеграму. Зобов'язай на місці розібратись, змінити конокрадів, обраги нашу, пролетарську владу.

Бонч-Бруевич. Все буде зроблено, товариш Ленін. (Записує собі в блокнот).

Тит. Земне спасібі вам.

Ленін. Тепер дивіться добре. Не дайтеся на обман. Не оберіть попа, чи куркуля, чи торгівця. Відноту обирайте, солдат, що повернувшись з фронту. Згуртовуйте середняків.

Мацьонок. А як то знати нам, де середняк, а де кулак.

Ленін. На місці вам видіш.

Третій ходок. Будем дивитися...

Ленін. А ви, товаришу Гордій, про владу чи про куркуля?..

Гордій. В нас інші хлопоти, товариш Ленін. Ми про комунію, про спільний обробіток всіх земель. А як його вести, куди нам йти — не знаєм.

Ленін. Про комуну? Це цікаво! А що вже зроблено у вас?

Гордій. Та є у нас статут. Є наш комуністичний план, що склав його Петро Красавін, одеський більшовик...

Ленін. Комуністичний план... і більшовик з Одеси... Петро Красавін. Та це ж чудесно. (До Бонч-Бруевича). Побільше б нам у селах таких більшовиків, людей з комуністичним планом. (До Гордія). Який же ваш комуністичний план?

Гордій. Забрали панську економію і землю. Обрали свій бідицький комітет. Працюємо спільно, живемо разом. Майстерні маємо, худобу, реманент, насіння зберегли. Відкрили школу для дітей. Та от тягла нема, а йде весна...

Ленін. Зробили вірно ви, товаришу Гордій. Через комуни шлях в соціалізм. Кріпіль і беріть комуну.

Ви кажете — нема тягла. Так, важко нам з тяглом. Нема у нас машин. Коли б тисяч сто нам тракторів, до них бензину, машиністів. Коли б то нам... (Круг Леніна гуртуються люди. Змикається півколо). Сьогодні це фантазія, товариші. Та прийде день, машини вийдуть на лани. Покрають межі й перелогі. І зацвіте земля, квітчається народним щастям. Восторжествує в світі комунізм.

Завіса.

НОВОРІЧНИЙ ВАЛЬС

Ви мені пробачте, однокурсниці,
Що не прошу танцювати вальс.
Вдалині дівча без мене
журилась,
Нишком згадуючи і про вас.
ПРИСПІВ: А вальс, а вальс
Такий хорошиий,
Що сам без вас
У коло просить.
І білий сніг,
І часу біг,
І серця стук,
І потиск рук

У вечір цей хорошиий,
За вікном розгулює метелиця.
Я тривоги в серці не втаю.
У думках доріженька
вже стелиться
До тієї в рідному краю.
ПРИСПІВ: А вальс, а вальс
Такий хорошиий,
Що сам без вас

У коло просить,
Навкруг вогні
Горять ясні,
І дзвін пісень,
Що юнь несе
У вечір цей хорошиий.
Вам, дівчата, в погляді
зустрічному
Радість випромінюю свою.

Хай один я в колі новорічному,
Та в житті з подружкою стою!
ПРИСПІВ: А вальс, а вальс —
То серця пісня.
Нехай у нас
У колі тісно.
Та у житті —
Прямі пути
І серця стук,
І потиск рук
Знайти завжди не пізно.

Б. ГУРА.